

ת"פ 20382/07/18 - מדינת ישראל נגד ניר עלי

בית משפט השלום בנצרת
ת"פ 20382-07-18 מדינת ישראל נ' עלי(עציר)

לפני כבוד השופטת רות שפילברג כהן
המאשימה מדינת ישראל

נגד הנאשם ניר עלי (עציר)

נוכחים:

מטעם המאשימה: עו"ד פראס חוראני

מטעם הנאשם: בעצמו וע"י עו"ד מני אלביר

נוכח: בעלה של המתלוננת, מר אולרו

גזר דין

הנאשם הורשע, ביום 31/1/23, לאחר ניהול הוכחות, בעבירות **חבלה חמורה** - לפי סעיף 333 לחוקהעונשין, תשל"ז-1977, **היזק לרכוש במזיד** - לפי סעיף 452 לחוק, **איומים** - לפי סעיף 192 לחוק, **תקיפה סתם** - לפי סעיף 379 לחוק, **נהיגה בקלות ראש** - לפי סעיף 62 (2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] תשכ"א-1961 **והתנהגות הגורמת נזק** - לפי תקנה 21 (ב)(2) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961.

כתב האישום, הכרעת דין ורקע:

1. במרכז **האישום הראשון** תקיפה פיזית של שתי נשים, **בשני אירועים נפרדים** אך סמוכים זה לזה אשר התרחשו ביום 29.6.18 בעיר עפולה.
2. **האירוע הראשון** (להלן: "**אירוע התאונה**") החל ביום האירוע בסמוך לשעה 11.20, בכך שהנאשם נהג

ברכב בחוסר זהירות, ופגע מאחור ברכב שעצר כדין לפני מעבר חצייה, ובו נהגת ונוסעת. הנאשם גרם לנזק לרכב שבו פגע ולרכבו, המשיך בנסיעה תוך עקיפה מימין, ונמלט מהמקום, מבלי להזדהות ומבלי להשאיר את פרטיו. נוסעות הרכב (הנהגת קטיה והנוסעת טלי) נסעו ברכבן אחרי הנאשם הנמלט, עד אשר ראו אותו נכנס למוסך הונדה בעפולה (להלן: "**המוסך**"). נוסעת הרכב טלי נכנסה למוסך אחרי הנאשם, ולאחר דין ודברים ביניהם, מסר לה הנאשם את פרטיו. או אז, כששמע הנאשם כי בכוונתה להזמין משטרה למקום, איים הנאשם על טלי כשאמר לה "**שהוא ישרוף אותה ויהרוג אותה**" וכן תקף אותה **בבעיטה באמצעות רגלו ברגלה**.

כתוצאה ממעשי הנאשם פנתה טלי לטיפול רפואי. בנוסף, הרכב של קטיה ניזוק בשווי נזק של 9,510 ₪;

3. **האירוע השני** התרחש בסמוך לאחר האירוע הראשון.

לאחר אירוע התאונה, ובהמשך למפורט לעיל, הגיעה למוסך אחותו של הנאשם, שאספה את הנאשם מהמוסך ברכבה, אל בית משפחת הנאשם בשדרות משה שרת 51 בעפולה (להלן: "**בית הנאשם**"). לאחר מספר דקות, ליד בית הנאשם, עצרה אחותו של הנאשם את רכבה באמצע הכביש וחסמה את הכביש. למקום הגיעה גב' טובה אולרו (להלן: "**המתלוננת**" או "**טובה**"), שנהגה ברכב, ונעצרה מאחורי רכבם של הנאשם ואחותו אשר חסם את דרכה. בהמשך לכך, צפרה טובה צפירה יחידה כדי שהרכב יזוז. בתגובה לצפירה, ניגש הנאשם, שירד מרכבה של אחותו, לרכבה של טובה, החל לחבוט ברכב באמצעות ידיו ורגליו בבעיטות ובאגרופים, ואז פתח את הדלת הימנית קדמית, נכנס לרכב, והחל מכה את טובה, שישבה במושב הנהג, באגרופי ידיו בחוזקה בפניה ובפלג גופה העליון. המתלוננת טובה התחננה בפני הנאשם שיחדל להכותה ואף ציינה בפניה כי היא אמא לילדים, אך הנאשם המשיך ותקף את טובה באגרופים בפניה ובפלג גופה העליון. כתוצאה מתקיפת הנאשם, החלה המתלוננת לדמם מאפה, יצאה מרכבה ובקשה עזרה מהעוברים והשבים. הנאשם נכנס שוב לרכבה של טובה בעת שטובה כבר יצאה מהרכב, וגרם לנזק לפניו הרכב. המתלוננת טובה פונתה לבית חולים העמק בעפולה, **שם נתגלו באפה מספר שברים ונפיחות**, וכן נגרמו לה המטומות בפניה והיא סבלה מכאבים ומהמטומות במקומות שונים בגופה. בעקבות החבלות החמורות שתוארו לעיל, עברה המתלוננת טובה **ניתוח בהרדמה מלאה, לקיבוע השבר באפה**. בנוסף, לרכבה נגרם עיקום בפח הרכב.

4. כתב האישום ציין כי בהמשך לדברים, בשעות אחר הצהריים של אותו היום ניסה הנאשם להימלט מהארץ, כאשר הגיע לנמל התעופה בן גוריון, ובסמוך לשעה 21:50 רכש כרטיס טיסה למקסיקו. לאחר כשעתיים נעצר על ידי שוטרים במקום.

5. על בסיס המפורט באישום הראשון, הואשם הנאשם בעבירות של **חבלה חמורה** - לפי סעיף 333 לחוקהעונשין, תשל"ז-1977, **היזק לרכוש במזיד** - לפי סעיף 452 לחוק, **איומים** - לפי סעיף 192 לחוק, **תקיפה סתם** - לפי סעיף 379 לחוק, **נהיגה בקלות ראש** - לפי סעיף 62 (2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] תשכ"א-1961 **והתנהגות הגורמת נזק** - לפי תקנה 21 (ב)(2) לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961.

6. אישום שני מייחס לנאשם **איומים** על פי סעיף 192 לחוק, בכך שביום 1.7.18 בשעות הבוקר, בתחנת משטרת עפולה, בעת שהחוקר יצחק סגס ניגש לנאשם וביקש להוציאו מהתא לצורך חקירה, ענה לו הנאשם שרק אלוהים יוציא אותו מהתא, ואיים בפניו שאם הוא יגע בו הנאשם "יראה מה יקרה לו". ובהמשך איים

בהתנהגות, בכך שחשף את שינוי, הניף ידיו לצדדים ואיים באומרו שאם החוקר סגס ינסה לגעת בו, הוא יטרוף אותו.

7. **הנאשם כפר במיוחס לו**, שלל את ביצוע כלל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום, ולגבי האירוע החמור יותר, החבלה בנהגת טובה, הנאשם שלל לחלוטין את נוכחותו באירוע.

8. בהכרעת הדין מיום 31.1.23, לאחר שמיעתם של כל העדים על פני תקופה ממושכת, הנאשם הורשע בעבירות כתב האישום.

טיעוני הצדדים לעונש

ביום 23.4.23 טענו הצדדים לעונש. הצדדים הגישו טיעוניהם בכתב והשלימו אותם בעל פה, בפני.

9. טיעוני ב"כ המאשימה

ב"כ המאשימה טענה כי מתחם העונש ההולם לנאשם נע בין 18 ועד 30 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. בהמשך לכך בקשה למקם את עונשו של הנאשם במרכז המתחם לו טענה, ולגזור 24 חודשי מאסר בפועל, פיצוי למתלוננות, מאסר מותנה, קנס, פסילת רישיון נהיגה בפועל, כולל הפעלת פסילה על תנאי מתיק קודם, והתחייבות.

נטען כי מעשי הנאשם פגעו בערכים שעניינם בטחון אישי וההגנה על גופן של המתלוננות, וכן שמירה על הסדר הציבורי ובזכותו של כל אדם להשתמש בכביש בבטחה וללא חשש שמא דרכו ליעדו תסתים בתקיפתו. ב"כ המאשימה טענה כי מידת הפגיעה בערכים היא ברף הגבוה, זאת לאור חומרת המעשים, החבלות שנגרמו בעקבותיהם והרקע לביצועם. ב"כ המאשימה טענה כי בימים אלה תופעת האלימות והבריונות בכבישים הפכה ל"מכת מדינה" ולכן נדרשת ואף נקבעת בבתי המשפט ענישה הולמת שבמרכזה שיקולי הרתעה וגמול.

בעניין נסיבות הקשורות בביצוע העבירות, טענה ב"כ המאשימה כי אמנם לא נראה שהיה תכנון מוקדם מוקפד של הנאשם למעשים, אך הוא יכול היה לחדול מהם בכמה הזדמנויות, לדוגמה כשהמתלוננת טובה התחננה על חייה תוך שציינה שהיא אמא לילדים קטנים, אך הנאשם בחר להמשיך להכותה באכזריות בפניה. נטען עוד בעניין התכנון, כי הנאשם תכנן לברוח לחו"ל ביום האירוע ולאחריו, ובכך ביקש להימלט מהדין ולא לשלם על מעשיו. נטען כי הנזקים שנגרמו מביצוע העבירה כוללים נזקים ממוניים לכלי הרכב של המתלוננות, נזקים גופניים למתלוננת טובה ביניהם חבלה חמורה באף שכללה מספר שברים ונפיחות, המטומה בפניה, מכאוב בגופה, רגישות במישוש והמטומה בזרוע ימין, בעקבותיהם נאלצה המתלוננת טובה לעבור ניתוח בהרדמה מלאה, נטען לנזק נפשי עצום, כפי שנלמד מעדותה של המתלוננת בבית המשפט. נטען כי למעשיו של הנאשם לא קדמו התגרונות מצד המתלוננת, וכי מדובר בפרץ אלימות בלתי מרוסן של הנאשם. עוד נטען כי יש לקחת בחשבון נסיבות לחומרה, בהן התנהלותו של הנאשם לאחר מעשה - החל מניסיונו לברוח באירוע הראשון לאחר הפגיעה ברכבה של הנהגת הראשונה קטיה ועד שניסה להימלט מהארץ למקסיקו ונתפס בשדה התעופה בן גוריון באותו הלילה. נוסף על כך, נטען כי מעשי הנאשם מתאפיינים באכזריות יתרה, עת

היכה את המתלוננת טובה במרכז של עיר, לאור יום, בעודה מתחננת על חייה ומבקשת עזרת העוברים והשבים. ב"כ המאשימה ציינה כי הנזק שהיה עשוי להיגרם מהעבירה הינו אדיר, שכן מדובר בנאשם אלים עם סף גירוי נמוך שאינו שולט ביצריו.

בעניין נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, נטען כי לנאשם אין רישום פלילי, אך לחובתו שלוש הרשעות קודמות בגיליון התעבורתי, האחרונה משנת 2017 שם נגזר עליו בין היתר עונש של פסילה על תנאי. עוד נטען, כי הנאשם לא עבר כל הליך טיפולי שיפחית את מסוכנתו, ולאחר ריצוי עונשו יחזור לחברה באין כל אינדיקציה באשר לסכנה הנשקפת ממנו. לבסוף, טענה ב"כ המאשימה כי גילו, לימודיו והעדר הרשעות קודמות - אינם מייצרים לנאשם חסינות מפני מאסר, וכי זהו מקרה בו יש למצות את הדין עם הנאשם, להחמיר בענישה, ולהטיל על הנאשם מאסר בפועל ועונשים נלווים, כמפורט לעיל.

במסגרת השלמת טיעוניה בעל פה, ביקשה ב"כ המאשימה לדחות את טענת ההגנה כי יש לראות אצל הנאשם **קרבה לסייג לאחריות פלילית**. בהקשר זה הפנתה התובעת להכרעת הדין, שבה הנאשם הורשע בביצוע כל העבירות המיוחסות לו, תוך התייחסות למצבו הרפואי, ולאחר שהטענות שטען לגבי מגבלותיו הרפואיות נדחו. המאשימה הפנתה לכך שההגנה הבהירה מס' פעמים לאורך ההליך כי הנאשם כשיר לעמוד לדין, ולפיכך יש לקבוע מתחם עונש הולם לעבירה ועל פי הפסיקה הנוהגת, ולא לקבוע מתחם עונשי מיוחד, כפי שההגנה ביקשה (ועל כך בהמשך). הודגש כי מדובר בנאשם אינטליגנט, שניהל הליך פלילי ממושך, וכי גם היום, כחמש שנים מביצוע העבירות, אף לאחר הרשעתו, אינו מגלה כל אחריות למעשיו ולא הביע אמפטיה כלפי הקרבנות. נטען כי אין דרך לטפל ולשקם את מי שכלל אינו מכיר במעשיו ולפיכך נותר להענישו רק על פי עקרון הגמול.

ב"כ המאשימה התייחסה גם לבקשת ההגנה **לביטול ההרשעה** וטענה כי חומרת מעשיו הנאשם אינם עומדים בקריטריונים שנקבעו לביטול הרשעה.

ראיות הגנה לעונש

10. כראיות לעונש, העידו מטעם ההגנה שני אנשי צבא שהכירו את הנאשם במהלך שירותו הצבאי, שבמהלכו נפצע בתאונת דרכים - **מר שימי זינו** שהעיד על אופיו הטוב של הנאשם, כפי שהתרשם לגביו משנה וחצי של היכרות טרם פציעתו של הנאשם, ו**אל"מ במילואים דודי אוברמן**, ששימש כמפקדו של הנאשם עד לפני כעשר שנים, בתקופה בה הנאשם היה קצין בצה"ל, מפקד בית ספר חטיבתי לנהיגה. העד העיד על נסיבות הפציעה של הנאשם בתאונת דרכים בעת שנהג ברכב (שלא בתפקידו). אל"מ אוברמן ציין בעדותו ובמכתב שהוגש מטעמו (ע/1), כי איננו בקיא בפרטי הרשעתו של הנאשם, וכי רק שמע שהנאשם הורשע בעבירות אלימות. העד ציין כי הנאשם הוא בחור ערכי ישר וחברותי, וכי בהיכרות עמו לא זיהה אצלו אלימות או יחס מזלזל כלפי האחר. העד ציין כי מאז שהנאשם נפצע, בשנת 2013, הוא פגש אותו פעמים ספורות. אל"מ אוברמן סבר כי יש לתת לנאשם הזדמנות.

11. העידה ארוסתו של הנאשם, היום אשתו, **גב' לילך חסד**, שביקשה להקל עם הנאשם, שעמו היא מקימה בית, ולגביו העידה על ערכיותו וחיוביותו כאדם.

12. עד הגנה נוסף בשלב העונש היה **פרופ' אורי דן** (סיכום מטעמו הוגש בכתב - ע/6), פסיכולוג בכיר אשר טיפל בנאשם מטעם הצבא, לאחר התאונה לפני כעשר שנים, ובהמשך, גם באופן פרטי. ציין כי הנאשם עבר

תאונת דרכים קשה ביותר, וכי דיווח ששהה במוות קליני. פרופ' דן ציין כי הנאשם אובחן כסובל מהפרעת דחק פוסט טראומטית קשה ביותר, וכי הוא עבר שיקום מוצלח ונדיר, חרף קשיים רבים. צוין כי לנאשם היו בעיות לזכור ענייני יום יום, והוא התנהל עם יומן שבו רשם דברים חשובים, אחרת היה שוכח. פרופ' דן ציין כי הוא נפעם מהתמודדותו של הנאשם עם מגבלותיו, ונרגש מכך שהנאשם צפוי לסיים בקרוב תואר בהנדסה, מצליח לקיים קשרים חברתיים ואף מצא בת זוג לנישואין. לגבי אירועי כתב האישום, צוין כי פרופ' דן אינו יודע אם הנאשם היה מעורב במיוחד לו, או לאו, אך הוא בטוח שהנאשם לא זכר שהיה מעורב באירוע. אילו היה זוכר, כך לטענת הפסיכולוג, היה הנאשם לוקח אחריות על מעשיו. הוזכר כי הנאשם היה בשפל נפשי עקב מעצרו ואישומו, אך עבר מאז שוב הליך שיקום מיטבי. צוין כי העד משוכנע שהנאשם אינו מסוכן לסובבי ולסביבה.

13. בנוסף הוגש מכתב המלצה לגבי הנאשם מראש עיריית עפולה **מר אבי אלקבץ**, וכן הוגשו מסמכים אישיים ורפואיים שונים.

14. **טיעוני ב"כ הנאשם**

ב"כ הנאשם טען כי מדובר באירוע חריג, נקודתי ובודד שאינו משקף את התנהגותו השגרתית של הנאשם שהינו אדם שומר חוק.

ההגנה לא חלקה על הערך החברתי שנפגע, שעניינו שמירה על חייו ושלמות גופו של כל אדם, ונטען כי ההגנה אינה מקלה ראש בפגיעות שנגרמו למתלוננת טובה. יחד עם זאת נטען כי אין זה מטבעו או ממאפייניו של הנאשם להיות אלים. נטען כי על אף שהנאשם לא זכר מה באמת קרה ביום האירוע, הוא ניסה לפנות לגישור, ומכאן נלמד כי הוא היה מוכן לקחת אחריות ואין מדובר באדם חסר אמפטיה המתנהל מתוך רוע ואכזריות.

בהקשר לנסיבות ביצוע העבירות באירוע התאונה הראשון, נטען כי הנאשם לא עזב את מקום התאונה, התנצל בפני המתלוננות ואף מסר להן את הניירת שלו מיוזמתו. נטען כי פעולות אלה מעידות על כך שהנאשם ניסה למזער את הנזק, וכי אילולא טענתה של המתלוננת טלי כי הנאשם פגע ברגלה, אירוע זה לא היה מבשיל כלל לכדי אישום. נטען כי התאונה בין רכבו של הנאשם לרכבן של קטיה וטלי היא תאונה קלה כמוה מתרחשות עשרות מדי יום, לא נגרם כל נזק מהתנגשות הרכבים וכן לא נגרם נזק פיזי למתלוננות. בהמשך לדברים, נטען כי התנהגותו של הנאשם במוסך הייתה ספונטנית, תגובה לבקשה של טלי להתקשר למשטרה, ללא תכנון מוקדם וללא שימוש בכלי נשק. מכאן, נטען כי למעשיו הנאשם קדם קנטור ובהתחשב במצבו הנפשי באותו הרגע, ובהשוואה לפסיקה במקרי תקיפה דומים, יש לקבוע **מתחם ענישה המתחיל משל"צ ומסתיים במאסר על תנאי, ואף להימנע מהרשעה בעבירות המיוחדות לנאשם באירוע הראשון.**

בהקשר לנסיבות ביצוע העבירות באירוע השני, תקיפת הנהגת טובה, נטען כי מדובר באירוע ספונטני, שמהווה המשך והתפתחות האירוע הראשון, שהביא את הנאשם למצב חרדה ויצר מצב דחק בלתי נשלט, לא קדם לו תכנון, ולא כוונת לפגוע במתלוננת טובה או בכל אדם אחר. עוד נטען כי לא היה שימוש בנשק, דובר באירוע קצר שנמשך מספר שניות, ולפיכך פוטנציאל הנזק לא היה גדול. נטען כי ברגיל, הנאשם לא היה מגיב בחוסר יכולת לוויסות חושיו לשמע צפירת רכב בודדת, וכי סערת הרגשות בה היה מצוי בעקבות האירוע הראשון, השפיע עליו בשל מצבו הרפואי והנפשי המיוחד, כנכה, מאז

תאונת הדרכים הקשה שעבר בשנת 2013 (תאונה אשר אליה ואל השלכותיה התייחסה גם הכרעת הדין - רש"כ), מצבו של הנאשם הוא שהביא, כך נטען, את הנאשם לתגובתו הבלתי מאוזנת.

ב"כ הנאשם טען כי בקביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט להביא בחשבון את **הקרבה לסייג לאחריות פלילית**, בהתאם לס' 40ט(א)(9) לחוק העונשין. נטען כי הנאשם סובל מפוסט טראומה על רקע הפגיעה בראשו מאותה תאונה ב-2013 (**הוגש אבחון פסיכיאטר המל"ל ע/4**), נטען כי אמנם בפסיקה הישראלית אין הכרה בהפרעה זו כהפרעה נפשית כהגדרתה בס' 34ח לחוק, ואולם יש להכיר בכך שמדובר במחלת נפש, כמקובל במדינות אחרות. נטען, כי לא רחוק היום שבו גם בית המשפט העליון הישראלי יכיר בפוסט טראומה כ"מחלת נפש". ההגנה הפנתה לחו"ד של הפסיכיאטר ד"ר ירמי הראל, אשר העיד במהלך שלב בירור הראיות, וכן לחוות הדעת של הפסיכולוגית נעמי גבעשהוגשה במהלך הטיעונים לעונש. צויין כי חוות הדעת מוכיחות שלנאשם לקויות הגורמות להאטה ביכולת התגובה, ולפגיעות אחרות אשר השליכו על התנהלותו של הנאשם במהלך האירועים. ההגנה טענה כי אירועי כתב האישום התרחשו כשרשרת תוצאות מצערות שהושפעו מהלקויות השונות והפגיעה הניוירו-פסיכיאטרית של הנאשם, וכי מכאן נדרשת קביעה לגבי קרבה לסייג לאחריות פלילית, אותה יש להביא בחשבון בעת קביעת מתחם העונש ההולם. לאור כל האמור, טענה ההגנה כי **מתחם העונש ההולם לאירוע השני נע בין של"צ לבין מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שרות**.

ב"כ הנאשם הוסיף וטען גם לביטול ההרשעה. נטען כי הנאשם הינו אדם נורמטיבי, נעדר עבר פלילי, שמעד חד פעמית לפני כחמש שנים. מאז ועד היום, פעל הנאשם לשיקום חייו, טופל טיפולים נפשיים ורפואיים, מסיים בימים אלה לימודים אקדמאים ועתיד לקבל תואר בהנדסת ביוטכנולוגיה. הנאשם עתיד להתחיל סטאז', הצפוי להתפרש על פני שנה, לאחריו יוכל להגיש מועמדותו למקומות עבודה. ב"כ הנאשם טען כי כדי להתקבל לעבודות בתחום לימודיו, יידרש הנאשם לרקורד פלילי נקי, כיוון שמדובר במעבדות לתרופות, בהיטק ובמוסדות המדינה השונים. נטען, כי הרשעה פלילית תמנע מהנאשם לעבוד במקצוע שאותו למד בעמל ובהשקעה בשנים האחרונות. ומכאן, נטען כי הנזק אינו תיאורטי בלבד אלא קונקרטי.

ב"כ הנאשם טען כי בעניינו של הנאשם יש לסטות לקולה ממתחם העונש בשל שיקולי שיקום, בהתאם לס' 40ד לחוק. נטען כי הנאשם מתנהל ללא רבב מזה חמש שנים, לומד, שומר על יציבות בחייו ואף התחתן לאחרונה וצפוי להקים משפחה. נטען כי הנאשם היה אדם נורמטיבי לפני האירועים נשוא כתב האישום. עוד נטען, כי מבלי להקל ראש בפגיעה במתלוננת טובה, לא מדובר בפגיעה חמורה שהותירה מום, צלקת או מוגבלות, ועל כן, בהיעדר חומרה יתרה, לעמדת ההגנה, גוברים שיקולי השיקום על פני שיקולי ההרתעה. נטען כי על פי הפסיקה די בסיכויים טובים לשיקום כדי לסטות ממתחם העונש, ואילו במקרה דנן הנאשם כבר השתקם דה פקטו, בכך שהתנהל כאדם נורמטיבי במשך שנות ניהולו של המשפט. צויין כי תנאי השחרור הוקלו, והותר לנאשם לצאת ממעצר הבית, ואף לנסוע ללימודים ללא משמורן. נטען כי בגישה זו של ביהמ"ש יש קביעה כי הנאשם אינו מסוכן.

בהקשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, נטען על ידי ההגנה כי יש ליתן משקל לנסיבותיו המיוחדות של הנאשם, ביניהן: שירותו הצבאי הכולל שרות קבע כקצין מוערך בצה"ל (**הוגשו תעודות**); חלוף הזמן ממועד קרות האירוע, כחמש שנים בהן הנאשם שמר על תנאי שחרור ללא רבב על אף הקושי בהרחקתו ממשפחתו; שיקומו והתמדתו בלימודים אקדמיים; נסיבות חייו, התאונה הקשה שעבר, מצבו הרפואי והנפשי, נכותו, קרבה לסייג לאחריות פלילית ומגבלותיו.

לאור כל האמור, בקשה ההגנה לבטל את הרשעתו של הנאשם ולהסתפק לגביו בצו של"צ.

15. דברי הנאשם

הנאשם לא היה מעונין להוסיף דברים.

דין והכרעה

מתחם העונש ההולם

16. הערכים המוגנים ומידת הפגיעה בהם

עבירות האלימות בהן הורשע הנאשם מגינות על שלמות הגוף, הכבוד והביטחון האישי של הפרט. העבירות מבטאות אינטרס חברתי וצורך מעשי בהגנה על הפרטים בחברה מפני מעשי אלימות ובריונות. כאן מדובר בתופעה של אלימות בכביש, היוצרת צורך בהגנה מוגברת, ואשר מיגורה מהווה אינטרס חברתי והכרח ממשי. מעשי הנאשם פגעו, בנוסף, בשמירת הסדר הציבורי ובזכותו של כל אדם להשתמש בכביש ולהגיע ליעדו בבטחה. הנאשם פגע פיזית בשתי נשים צעירות, שאותן לא הכיר היכרות קודמת, תקף את שתיהן, ובאחת מהן, טובה אולרו, אף חבל חבלות קשות, בגין עניין זניח, בכל אחד משני המקרים.

בית המשפט התייחס לחומרתה של הבריונות בכביש בת"פ (מחוזי באר שבע) 67969-11-17 **מדינת ישראל פמ"ד נ' עלי אבו סולב (8.8.19)**, כדלקמן:

"עניין לנו בדוגמה נוספת לתופעה שבה נהגים, חלקם נורמטיביים, מוצאים עצמם פועלים באופן אלים ומסוכן כלפי זולתם בכביש בשל טענות של מה בכך. תופעה זו שזכתה בפסיקה לכינוי "זעם בכבישים" (road rage) מוצאת ביטוי במרבית המקרים באלימות מילולית בלבד, אך יש ולעתים זו מסלימה ומגיעה לכדי אלימות פיזית שתוצאותיה קשות.

...אמנם לא נגרמה למתלוננים כל חבלה, וכפי הנלמד גם לא נגרם נזק של ממש לרכב, אולם ההיבט הכספי כאן אינו העיקר. העיקר הוא הפגיעה החמורה בתחושת הביטחון בדרכים, כאשר האזרח מן השורה הופך באקראי לקורבן להתנהגות בריונית."

מעשי הנאשם פגעו בערכים המוגנים פגיעה ניכרת. החומרה ניכרת בפרץ האלימות החמור, כלפי נשים, שהותקפו ללא התגרות, בהפתעה מוחלטת, ובנזק חמור ביותר שנגרם למתלוננת טובה. בנוסף, הנאשם אף איים על שוטר בתפקיד במסגרת האישום השני, ובכך בפגע בסדר הציבורי, ובאינטרס להבטיח עבודת שיטור יעילה ונקייה מחשש.

הפגיעה בערכים המוגנים, היא ברף הגבוה.

נסיבות ביצוע העבירות

17. בהיעדר מחלוקת בעניין זה, מצאתי כי יש להתייחס לכלל העובדות והעבירות כאל "אירוע אחד", בהתאם למבחן שנקבע בע"פ 4910/13 **אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל** (29.10.14), ולפיכך לקבוע מתחם עונש יחיד לכלל העבירות.

חוק העונשין קובע כי העיקרון המנחה המרכזי בענישה הוא עיקרון ההלימה. על עונש המוטל על עבריין להלום את המעשים בהם הוא הורשע, תוך התחשבות בנסיבות ביצוע העבירה ובנסיבות אישיות של הנאשם.

מדובר באירוע אלימות חמור ביותר, שיש בו לזעזע את שומעי פרטיו.

חברה תקינה מחוייבת בהוקעת ובענישת עבריינים באירועים מסוג זה, של אלימות חמורה ומסלימה, ללא היכרות מוקדמת על רקע אי הסכמה בדרך, או בשל מחלוקת מתפרצת דומה. בשני אירועים עוקבים, שנעשו בזה אחר זה הנאשם הפגין ההתנהגות מסוכנת, גרם לנזק רב, ולפגיעה עמוקה בערכי החברה. המאפיינים דומים בשני המקרים ומעידים על דפוס של סיכון הזולת, אדישות לאחר, והיעדר אמפטיה מוחלט. הסממן הנוסף והעיקרי הוא הכעס והתוקפנות המתפרצים, כתגובה להתנהגות נטולת אשם של הקורבן.

18. ראשית האירועים היתה בנהיגה פרועה ומסוכנת של הנאשם, אשר התנגש ברכב של נהגת, גרם לנזק לרכב, אבל במקום לעצור כנדרש, נסע מהמקום בהתעלמות מוחלטת ממעשיו ומחובתו לעצור. בהכרעת הדין נקבע כי הנאשם אף פגע בכלי רכב נוספים שחנו במקום (פסקה 10). הנאשם אותר רק כי נוסעות הרכב עקבו אחרי נסיעתו ואיתרו אותו מגיע למוסך בקרבת מקום. במוסך, הנאשם איים על המתלוננת טלי ובעט ברגלה, רק כי טלי הזכירה אפשרות לקרוא למשטרה. האירוע הראשון אינו כולל תקיפה חמורה או איומים ברף גבוה. גם תאונת הדרכים שהנאשם גרם לה ושעליה לא קיבל אחריות אינה מהקשות. ואולם בהחלט לא מדובר, כמו שההגנה טענה בטיעוניה לעונש, בתאונה זניחה שעשרות כמוה מתרחשות מדי יום, אלא בהתנהגות מסוכנת של נהג המבטא אדישות מוחלטת לזולת ולמשתמשים האחרים בדרך. לא בכדי התבטאה טלי לגבי האירוע כך (באזני אביו של הנאשם שהגיע בהמשך למוסך): **"הנאשם הוא פצצה מתקתקת על הכביש, והוא מאד מסוכן"** (הכרעת הדין פסקה 19).

19. בנוסף, יש לדחות לחלוטין את טענת ההגנה כי יש לראות את אמירתה של טלי לנאשם, לגבי כוונה לערב משטרה באירוע, כאלמנט של קנטור או התגרות מצידה. הנאשם אמנם הביע בשלב מסויים, אחרי שתחילה לא לקח כל אחריות לתאונה שאותה גרם, גישה של שיתוף פעולה, וזאת בהתערבות של אנשים מהמוסך שהכירו את הנאשם. הנאשם מסר לטלי את פרטיו ואיפשר לה לצלם את תעודת הזהות שלו. גישה חיובית זו נקטעה והתהפכה, בהתפרצותו באיומים כלפי טלי ובבעיטה ברגלה, רק כי חשד שיש כוונה לערב משטרה. בכך הפגין הנאשם התנהגות שלילית ביותר.

20. לרכב של הנהגת קטיה נגרם נזק שהוערך ב- 9510 ₪. נזקים אחרים, לכלי רכב נוספים שהנאשם פגע בהם, ולרכבו שלו לא הוערכו, ומדובר בנזק פוטנציאלי נוסף, לרכוש ואף לגוף, אשר עלול היה להיגרם מנהיגה מסוכנת. לטלי נגרמו מהאירוע כאב, טלטלה ואי נעימות.

21. תחזיתה של טלי כי הנאשם הוא "פצצה מתקתקת" התממשה תוך דקות ספורות. הנאשם תקף שוב אישה זרה, והפעם באירוע חבלה חמור, ליד שביל הגישה לביתו, שם הורידה אותו אחותו. איתרע מזלה של המתלוננת טובה להיקלע באותו רגע לאותו רחוב ולאותה נקודה, כשהיא ממחרת בדרכה לאסוף ילדים מהגן, ולפניה נעצר רכב באמצע הכביש, שחסם את התנועה כדי להוריד נוסע - את הנאשם. טובה צפרה צפירה יחידה וקצרה לרכב החוסם, ודי היה בכך כדי שהנאשם יתקוף אותה באכזריות. הנאשם פתח את דלת

רכבה של טובה, זינק מהצד שליד הנהג לעברה, כשישבה ליד ההגה, חבט בפניה באגרופים, וגרם לה לחבלות, בהן חבלה חמורה של שבר באף. הנאשם אף בעט והזיק לרכב. הנאשם לא חדל גם כשטובה צעקה לו שהיא אמא לילדים. הנאשם והוא בלבד אחראי למעשים ולנזקים.

22. טובה נחבלה באף, ופונתה לביה"ח באמבולנס כשהיא מדממת דימום מאסיבי. באותו יום לא היה ניתן לבצע בה את הניתוח שנדרש, ורק אחרי מס' ימים, לאחר שהדימום נחלש, היא נותחה בהרדמה מלאה, ואפה גובס בגבס. בנוסף, טובה חשה כאבים ביד ובחלקי גוף נוספים. הנזק לא הסתכם בחבלה הפיזית. ניתן היה להתרשם מאימת האירוע הקשה כשהושמעה הקלטה של שיחה, אשר טובה ניהלה עם בעלה בעת הנסיעה ובעת האירוע. נשמעת חוויה טראומטית ופאנומית בה המתלוננת, זעקה וצרחת: **"הוא פותח לי את הראש"** (פסקה 33 להכרעת הדין). גם בעדותה של טובה, למעלה משנה אחרי האירוע, ניתן היה להתרשם מהפגיעה הנפשית שנגרמה, ומהטראומה שלא נמחקה. טובה העידה בבכי וברגש רב והותירה רושם אמין ביותר (פסקה 27 להכ"ד).

23. מעשי הנאשם אינם מעשים שתוכנו מראש, ולא במידת התכנון ניכרת חומרנותם. החומרה הנה בהתפרצות האלימה, כתגובה להתנהגות נטולת התגרות של הקורבן, ובעוצמת האלימות הגובלת, לגבי החבלה בטובה, באכזריות.

24. סעיף 40ט לחוק העונשין קובע כי בין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה יש לבדוק את הקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה'1 (ס"ק 9).

ההגנה ביקשה כאמור, לראות בנתוני הנאשם, שהובאו במהלך ניהול ההוכחות, ובהמשך גם בטיעונים לעונש, מצב שיש בו קרבה לסייג לאחריות פלילית, ואולם לא שוכנעתי בכך, ואפרט.

25. המחוקק קבע, כאמור, כי מצב נפשי של נאשם, אשר יש בו קרבה לסייג לאחריות פלילית, ויש בו להשפיע על יכולתו של אדם להבין את מעשיו - ישפיע על מתחם הענישה (ולא על ההצבה במתחם). אדם שלוקה בנפשו, ואשר בשל מחלת הנפש נחלשת אחריותו, גם אם לא נשללת, נושא באשם מוסרי מופחת לעבירות, ועקרון ההלימה מחייב לראות בעניינו את נסיבות האירוע בעין אחרת, מקילה ומתחשבת, בשל מצבו של העושה. הפרעות הנפש השונות יוצרות ספקטרום רחב, ויש לבדוק אם מדובר בלקות נפשית של נאשם, המתקרבת לסייג. הבדיקה הנדרשת חייבת להיות זהירה ודווקנית, על מנת שלא **"ליצור מדרון חלקלק שיפגע באפקטיביות של המשפט הפלילי כגורם מרתיע ומחנך"** כדברי כב' השופט קובו בת"פ 41307-03-20, מ"י נ' הוכברג, מיום 4.5.21.

26. הנטל להוכיח מצב נפשי שיש בו קרבה לסייג לאחריות פלילית מוטל על הנאשם, ועליו לעמוד ברמת הוכחה הנדרשת במשפט האזרחי. ניתן להביא ראיות להוכחת הטענה בשלב שמיעת הראיות, או בשלב הטיעונים לעונש (ע"פ הוראותיו של סעיף 40 לחוק העונשין)

27. כידוע, לא כל ליקוי או הפרעה נפשיים נכללים לקבוצת מחלות הנפש שבעטיין, בנסיבות המתאימות, ניתן פטור מאחריות פלילית מחמת אי שפיות על פי סעיף 34ח (הגנת אי השפיות), או סעיף 34ז (הגנת אי השליטה). רק מצב פסיכטי, שמקורו במחלת נפש, ושבעטיו נשלל מהנאשם כושרו להבין את מעשיו או לשלוט בהם, יחייב קביעה כי איננו בר עונשין. ברוח דברים אלה יש לבחון גם טענה לגבי קרבה לסייג הפטור מאחריות. הפרעות נפשיות רבות אחרות, שלא נכללות לקבוצת מחלות הנפש הפסיכוטיות, אלא מוגדרות כ"ניורוזות" "הפרעות אישיות" "הפרעות פסיכו אורגניות" "גלישות" ועוד - אינן נמנות עם אותן מחלות נפש פסיכוטיות המבססות פטור מאחריות. פוסט טראומה נחשבת הפרעה אורגנית או ניוורטית, ואינה נמנית, וההגנה לא טענה אחרת, עם רשימת מחלות הנפש הפסיכוטיות. גם מי שלוקה במחלת נפש, מסוג פסיכוזה,

יהנה מהגנת אי השפיות רק אם ימצא כי עקב מחלת הנפש, היה בהתקף פסיכוטי אשר מנע ממנו שליטה במעשיו או בהבנת טיבם.

28. הנאשם נפגע בתאונת דרכים קשה לפני כעשר שנים, והוא מתמודד מאז עם קשיים גופניים ואישיותיים. מדובר בתאונה שהנאשם גרם לה, בנהיגה ברשלנות ותחת השפעת אלכוהול (ראה גזר דין בת"ד 3775-12-13 שהוגש ע"י המאשימה בטיעוניה לעונש). הנאשם גרם באותה תאונה לפציעתם של נהגים ונוסעים מכלי רכב אחר, והוא עצמו נפצע באופן קשה ביותר. הנאשם היה בסכנת חיים, ועבר תהליך שיקומי מורכב וממושך, ואולם הראיות שהובאו מטעמו לא שכנעו לגבי קרבה לסייג האחריות הפלילית.

במשפטו, **הנאשם לא ביקש להיבדק ע"י הפסיכיאטר המחוזי**, וכשהציעה זאת המאשימה, במספר הזדמנויות בהליך - **סירב לכך במפורש**. גם הצעת המאשימה לבדוק את הנאשם בוועדת אבחון נדחתה ע"י ההגנה. גישת הנאשם מנעה, אפוא, מביהמ"ש להיעזר בכלי הנפוץ והמקובל - בדיקת הפסיכיאטר המחוזי. ההגנה לא הפנתה, ואף אני לא איתרתי, כל החלטה שיפוטית שבה התקבלה טענה של סייג לאחריות בגין מחלת נפש, או של קרבה לסייג זה, לגבי נאשם **אשר לא נבדק ע"י הפסיכיאטר המחוזי**, וללא חו"ד מגורם מקצועי ראשון ומקובל זה.

29. כלי נוסף המשמש לקביעה שיפוטית אם נאשם הוא חולה נפש ואם מחלתו פגעה בכושרו ובאחריותו, עד כדי קרבה לסייג לאחריות הוא **גרסת נאשם**, כפי שבית המשפט מתרשם ממנה, וכפי שהיא מסתדרת עם ראיות אחרות. כאן, הנאשם **העיד כי לא זכר מאומה מיום האירוע**. הנאשם לא מסר אפוא כל גרסה לגבי תחושות שאותן חש באירוע, לגבי קושי בשליטה, השפעה של טראומה, זעם, כעס, חוסר אונים וכיוצ"ב. את גרסתו של הנאשם כי אינו זוכר את האירוע כלל, דחיתי כבלתי אמינה (ראה פסקאות 125 ואילך בהכרעת הדין). בקצירת האומר יצוין כי מהלכיו של הנאשם, אשר נעצר ביום האירוע מנסה לצאת מהארץ למקסיקו, ובהמשך, לאור התנהגותו המודעת והמתנגדת בחקירה, יחד עם ליקויי אמינות רבים נוספים, הביאו למסקנה כי לא אמר אמת בגרסתו שאינו זוכר כלל מה קרה באירועים ובימים שלאחריהם. הובא אמנם מידע על קשיים בזיכרון אצל הנאשם (לדוגמא בחו"ד פסיכודיאגנוסטית ע/3, ובעדותו של הפסיכולוג פרופסור דן) אך אופיים של קשיים אלה הוא בתפקוד יומיומי (שוכח לסגור דלת המקרר), ולא במחיקה מוחלטת של אפיזודות משמעותיות בחיי אדם - לכך לא הובאה כל אמירה שניתן להסתמך עליה.

30. אם כך, הראיות שעליהן מסתמכת ההגנה הן עדותו וחוות דעתו של הפסיכיאטר ירמי הראל, אשר העיד במהלך שמיעת הראיות, חומר רפואי, חו"ד פסיכודיאגנוסטית, וכן עדותו ומכתבו של פרופ' דן, פסיכולוג בכיר שטיפל בנאשם. הראיות מבססות את הטענה כי הנאשם סובל, מאז התאונה הקשה שעבר, מהפרעה פוסט טראומתית, ועמה תופעות שונות. ואולם, אפילו ההגנה מציינת, כאמור, כי המשפט הישראלי טרם הכיר בפוסט טראומה כמחלת נפש פסיכוטית שיש בה לבסס הגנה של אי שפיות, או קרבה לסייג האחריות הפלילית, ובמקרה זה סברתי שמצבו של הנאשם רחוק מלבסס סייג לאחריות פלילית. מדובר בנאשם מתפקד, המחזיק ברשיון נהיגה ונוהג, בהמשך למד לימודים אקדמיים, ובחקירה התנהג כמי שמבין היטב את מה שקורה סביבו ובוחר את צעדיו. הראיות שהביא לא ביססו את טענותיו.

31. הפרעה פוסט טראומתית מוכרת יותר ויותר כתסמונת שיש בה להשפיע השפעה קשה על נפשם, איכות חייהם וכהתנהלותם של נפגעי אירועים אלימים. יש טעם בטענת ההגנה כי אין לשלול שבעתיד המשפט הפלילי הישראלי יחיל על התנהגויות שנעשו בהשפעת פוסט טראומה הגנות הנתונות בחוק בגין היעדר אחריות מחמת אי שפיות. גם ביהמ"ש העליון ציין ב ע"פ 3039-15 **תאיר זועבי נ' מדינת ישראל (7.6.18)**, כי במישור התיאורטי אין לשלול מצב שבו הפרעה של פוסט טראומה תוכר כנסיבה שיש בה לבסס קרבה לסייג לאחריות פלילית, ואולם זאת רק אם יוכח (במצטבר לדרישות אחרות) כי הנאשם הלוקה בפוסט

טראומה היה נתון במצב פסיכופטי בעת האירוע. אביא את הדברים כלשונם (מפי כב' השופט עמית):

"...במישור התיאורטי אין לשלול כי תסמונת פוסט טראומטית יכולה לעלות כדי הפרעה נפשית בעוצמה כזו, שתהווה את המצע שעליו נזרע המצב לצורך התקיימות שלושת היסודות של סעיף 34 או סעיף 300א (רבין ולבני). אך במה דברים אמורים? מקום בו התסמינים של הנאשם מעידים על מצב פסיכופטי או קרוב לכך, כאשר קיימת פגיעה חמורה בשיפוט ובבוחן המציאות, כאשר הנאשם נמצא במצב של מציאות מדומה, של דיסוציאציה שאליה נכנס עקב 'טריגר' כזה או אחר. מכאן, שאין להביא בחשבון מגוון של תסמינים אשר מאפיינים את התסמונת הפוסט-טראומטית, אך אינם נופלים לחלופה הקוגניטיבית (הנאשם לא הבין) או החלופה הרצונית (הנאשם לא יכול היה להימנע). יודגש, כי דווקא לאור השכיחות של תסמונת פוסט טראומטית באוכלוסיה, לא בנקל יקבל בית המשפט טענה כי פלוני ביצע רצח ספונטני מאחר שבאותו זמן חווה את האירוע הטרומטי והיה שרוי במציאות מדומה שפגעה בשיפוטו ובבוחן המציאות שלו. הפסיקה טרם הכירה במצב של "מיקרו-פסיכוזה" או של אפיזודה פסיכופטית של מספר דקות, וטענה מעין זו צריכה להיבחן במשנה זהירות."

ניתן להתרשם מנימתו הזזה של בית המשפט העליון, ומהדרישה הספציפית לגבי מידת ההוכחה הנדרשת מהטוען לקרבה לסייג האחריות, בגין פוסט טראומה, עניינו של הנאשם רחוק מלענות על דרישות אלה.

32. בהכרעת הדין דחיתי את מסקנותיו של דר' הראל, אשר העלה השערה כי הפרעת פוסט הטרומה של הנאשם גרמה לו לפעול כפי שפעל, אולי בהשפעת התאונה הקלה שקדמה לתקיפתה של טובה (פסקאות 143 ואילך בהכרעת הדין). שני המומחים, הפסיכיאטר דר' הראל, והפסיכולוג פרופ' דן, בדקו את הנאשם אחרי האירוע (פרופ' דן טיפל בנאשם ארוכות לפני האירוע, והמשיך לטפל בנאשם גם אחרי האירוע ולאחרונה), אך נמנעו לחלוטין מלהתייחס לאירוע עצמו. חוות הדעת של שני אנשי הטיפול הנן אפוא התייחסויות חסרות, שלא בחנו בפועל את התנהגותו של הנאשם. כל מי שעיון בחו"ד פסיכיאטרית, שרבות כמוה מוגשות לבתי משפט, יודע שבלב חוות דעת אלה מצויות בדיקות אשר נעשות בהקשר ישיר למעשה המיוחס, לראיות שנאספו, ולגישת הנאשם למיוחס לו. כאן, בלטה ההימנעות המוחלטת של שני העדים המומחים מלגעת באירוע שלשמו הגיעו להעיד. הטענה שאדם לא היה אחראי למעשיו בשל מחלת נפש, או שהיה קרוב להיעדר אחריות, ללא בדיקה עניינית בהקשר למעשה עצמו - לא נבדקה כנדרש, לא הוכחה ודינה להידחות.

33. פרופ' דן העיד כי לאחר שהנאשם נעצר והואשם בתיק הנוכחי חלה אצלו רגרסיה. הפסיכולוג דן המשיך לטפל בנאשם גם אחרי ששחרר ממעצרו, ולדבריו אף הצליח לסייע לנאשם להשתקם מחדש. ואולם במהלך הטיפול, לדברי פרופ' דן, הוא נמנע מלהתייחס כלל למעשים המיוחסים לנאשם, לא שאל אותו על האירועים, לא קרא את הכרעת הדין, אף לא ראה ראיות (עמ' 499 מיום 23.4.23). עם כל הכבוד, הגישה איננה ברורה ואין בה הגיון. קשה לקבל ולהבין גישה טיפולית פסיכולוגית שבה המטפל נמנע לחלוטין מהתמודדות עם אירוע שבו יתכן ומטופל ותיק ומוכר חבל באלימות קשה באישה זרה. אם המטופל אכן אינו זוכר - האין בכך עניין פתולוגי הדורש טיפול? אם תקף קורבן ושכח זאת - האם אין בכך סיכון עתידי מצד הנאשם לאחרים ולעצמו? נקיטת התעלמות מהעבירות שבהן הנאשם הורשע, הופכת את המסקנות לבלתי אמינות. לפיכך, מסקנותיו של העד פרופ' דן, לפיהן הנאשם אינו מסוכן, או כי הנאשם אינו זוכר את

האירועים, או המסקנה שאילו הנאשם היה זוכר את האירוע, אז הוא היה מקבל עליו אחריות - אינן מקובלות עלי, ונימוקיהן אינם משכנעים.

34. הנאשם עמד על חפותו, וטען בראשית משפטו שלא נכח כלל באירוע שבו חבל אדם בנהגת טובה. לא הופנית, אף לא איתרתי בעצמי, כל מקרה או פסק דין, שבו נקבע בבית משפט פטור מאחריות פלילית בשל מחלת נפש, או סייג לאחריות, בנסיבות דומות, לגבי נאשם אשר מכחיש בפועל את המיוחס לו (להבדיל מנאשם אשר לא נותן מענה לכתב אישום בשל מצבו). דומה כי הטענות סותרות זו את זו, אם לא היה במקום, איך יכול הנאשם לטעון כי פעל בהשפעת ליקוייו? כשהעיד במשפטו, לאחר שעדים רבים העידו, ולאחר שעברו שנים, טען הנאשם, לראשונה במשפטו, שאינו זוכר את האירועים. ציינתי בהכרעת הדין כי טענתו של הנאשם, כאילו אינו זוכר כלל את יום האירוע ואת הימים שאחריו, אינה אמינה כלל, וכי התרשמתי ממגמתיות בהתנהגותו, ומגישה המעידה על הבנה ואף על מניפולציה מודעת ושקרית.

35. טענה כללית כי מעשה פלילי הוא חריג, או נעדר מניע, הגיון ופרופורציה, איננה ראייה מספקת לכך שבהכרח עומדת מאחוריו מחלת נפש החוסה תחת הגנת סייג לאחריות, או קרבה לסייג, ומדובר בנטל משמעותי להוכיח, המוטל, כאמור, על נאשם. ראה ע"פ 9954/17, **זילברשטיין נ' מ"י** (22.4.18), שבו נדחתה טענה כי הנאשם, אשר נכנס לחנות וללא סיבה מובנת תקף אנשים במברגה, כי הוא נמצא קרוב לסייג הפוטר מאחריות (בגין שכרות כרונית והפרעה נפשית). ביהמ"ש העדיף את חווה"ד הפסיכיאטרית, ששללה את הטענה, על פני מומחי ההגנה.

36. לצד הקביעה האחרונה, ראוי לחזור ולציין דברים שנאמרו בהכרעת הדין, על כך שהתרשמתי, ממה שהובא בפני, וממה שפורט בעדות דר' הראל ובאבחון הפסיכודיאגנוסטי, כי התאונה הקשה שהנאשם עבר, אכן הותירה חותמה, בדמות הפרעה פוסט טראומתית. אין לשלול כי עקב הפרעה זו, הוגבלה ונפגעה במידת מה **"יכולתו של הנאשם להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו על מעשהו"**, כדרישת סעיף 40ט(א)(7) לחוק העונשין. התרשמתי כי נפגעה אצל הנאשם יכולת האיפוק, וכי הוא מאופיין ברגזנות, בנטייה להתלקח, ובפגיעה קשה ביכולת לחוש אמפטיה לאחר (פסקה 154 בהכרעת הדין). קווים אישיותיים מסוג זה, במיוחד כשאינם מטופלים, ואין לגביהן אחריות והבנה של הנאשם - אינם מזכים את הנאשם בהקלה משמעותית בקביעת מתחם הענישה, ואולם ראוי להתחשב בהם במידת מה.

37. בע"פ 8420-19 **אבירם בורגוקאר נ' מדינת ישראל** (18.2.20). נדונה טענה דומה לזו שכאן, של המערער, איש מג"ב אשר ביצע עבירת אלימות חמורה באדם, עקב סכסוך מתפרץ, ולאחר התגרות מילולית של המתלונן כלפיו, ללא היכרות קודמת. המערער, שהודה בעבירות וגילה חרטה על ביצועו, טען לקרבה לסייג הפוטר מאחריות בשל תסמונת פוסט טראומתית ממנה סבל. טענתו של המערער נדחתה בביהמ"ש המחוזי, שקבע כי הטענה לא הוכחה, וכי המערער לא היה כלל ועיקר קרוב למצב פסיכטי. אחד הנימוקים היה בכך שהמערער סירב בכל תוקף כי הפסיכיאטר המחוזי יבדוק אותו. יחד עם זאת, בית המשפט המחוזי שוכנע כי יכולתו של הנאשם לשליטה במעשיו נפגעה במידת מה מחמת הפרעת הפוסט טראומה. על הנאשם נגזר עונש של 10 חודשי מאסר. הערעור לבית המשפט העליון נדחה.

38. לסיכום העניין, מצאתי כי בעת ביצוע העבירות, ביום האירוע בו ביצע את העבירות כנגד המתלוננות, אף לא ביום שבו בוצע האיום על השוטר, הנאשם לא היה במצב של קרבה לסייג הפוטר מאחריות פלילית. יחד עם

זאת, מצאתי כי נפגעה אצל הנאשם, במידת מה, יכולת השליטה על מעשיו, בגין הפרעה פוסט טראומתית. מוגבלות זו תילקח בחשבון בקביעת מתחם הענישה, לצד יתר השיקולים אשר יילקחו בחשבון. באשר למשקלה של המגבלה - מצאתי כי ניתן לתת לכך משקל מוגבל ומצומצם, בנסיבות שכאן, לאור התנהלות הנאשם, התנהגותו המניפולטיבית, סירובו לבדיקה פסיכיאטרית במסגרת ההליך, והיעדרה של כל חרטה מצדו, למרות שניכר כי הוא מתפקד באופן תקין ומבין היטב את ההליך ונסיבותיו. יש לתת משקל מוגבר לפגיעה הקשה בערכים המוגנים, ולתת לכך בכורה.

מדיניות הענישה

39. עיון בפסיקה שניתנה בעבירות דומות של חבלה חמורה, תקיפה סתם ואיומים בנסיבות דומות עם עבירות נלוות נוספות, מעלה כי ניתנו עונשים במנעד רחב, המגלם את חומרת העבירות בכל מקרה ונסיבותיו. עם זאת, ראוי לציין כי מדיניות הפסיקה מלמדת על החמרה בעונשם של נהגים אלימים, או מבצעי עבירות בריונות, לשם הרתעה בתופעה שאף כונתה "מכת מדינה".

40. בהתייחסותה למדיניות הענישה, הפנתה ב"כ המאשימה לפסיקה הבאה:

א. רע"פ 7645/20 **שלמה כהן נ' מדינת ישראל** (17.11.20) - המבקש הורשע, על פי הודאתו, בעבירת איומים ותקיפה הגורמת חבלה של ממש, לאחר שדחף, היכה, אחז וחנק את המתלונן שביקש ממנו להנמיך את קולו בזמן שנסעו באוטובוס. למתלונן נגרמה פגיעה מדממת ונפיחות בפנים. בית המשפט המחוזי החמיר את העונש שהוטל על המבקש מ-12 ל- **27 חודשי מאסר בפועל (כולל הפעלת מאסרים מותנים)** בגין ההרשעה בתיק זה לצד הפעלת מאסרים מותנים נוספים. בקשת רשות הערעור - נדחתה.

ב. עפ"ג (מחוזי ירושלים) 1050-09-20 **מדינת ישראל נ' מלינובסקי** (17.11.20) - בגין הרשעתו בעבירה של חבלה חמורה, לאחר שהיכה באגרופים ושבר את לסתו של המתלונן שהיה זקוק לניתוח, החמיר בית המשפט המחוזי את עונשו של המשיב, בעל עבר פלילי, מ-16 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית, ל- **24 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים**. המשיב לא לקח אחריות ולא הביע אמפטיה כלפי המתלונן. נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 16-32 חודשי מאסר בפועל, מאחר שאין לקבל התנהגות אלימה מעין זו במרחב הציבורי, כדברי בית המשפט: **"נורמה חברתית של שימוש באלימות פוגעת באושיות החברה, מאיימת על הביטחון האישי של חבריה וחושפת אותם לסיכון של פגיעה בגופם ובכבודם. חברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם אלימות החותרת עם זכותם של חבריה לשלמות גופם."**

ג. ת"פ (רחובות) 43629-06-21 **מדינת ישראל נ' קרמל דוידוב** (4.1.23) - הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בחבלה חמורה, לאחר שבמהלך נסיעה בכביש התפתח ויכוח בין הנאשם והמתלונן, במהלכו יצא הנאשם מרכבו ותקף את המתלונן במכת אגרוף לראשו ולאפו, אשר גרמו לשבר באפו, נפיחות ושריטות. בית משפט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 10-24 חודשי מאסר בפועל ועל הנאשם, נעדר עבר פלילי, הושת עונש של **12 חודשי**

מאסר בפועל, מאסרים על תנאי, קנס ותשלום פיצוי בסך 5,000 ₪ למתלונן. על גזר הדין הוגש ערעור מטעם הנאשם, אשר נדחה לאחר שהנאשם חזר בו מערעורו בסיום השמעת טיעוני הצדדים (עפ"ג (מחוזי מרכז) 32922-02-23 **דוידוב נ' מדינת ישראל** מיום 24.4.23).

ד. ת"פ (ת"א-יפו) 57516-12-19 **מדינת ישראל נ' גברילוב** (14.11.22) - הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, בעבירת חבלה חמורה, לאחר שתקף את המתלונן במכת אגרוף בפניו באופן בו המתלונן נפל ארצה והחל לדמם מפניו, עקב סכסוך בזמן נהיגה בחניון רכבים. למתלונן נגרמו חבלות ושברים בפניו אשר הצריכו ניתוח בהרדמה כללית, וכן רדוקציה לשבר באפו. עוד נגרמו למתלונן המטומות וחבלות בידו ובברך ימין. בקשת הנאשם לאי הרשעה נדחתה על ידי בית המשפט, אך לאור המלצת שרות המבחן, לקיחת אחריות והשתתפות בהליכים שיקומיים, **הוטלו על הנאשם 7 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שרות וענישה נלווית.** צוין כי מתחם הענישה נע בין מספר חודשי מאסר שירוצה בעבודות שרות ועד למאסר בפועל למשך 15 חודשים, כאשר בהתאם לנסיבות, עונשו של הנאשם מוקם בתחתית המתחם.

ה. ת"פ (נתניה) 33971-12-20 **מדינת ישראל נ' בניטה** (14.3.21) - הנאשם הורשע על פי הודאתו, בעובדות כתב אישום מתוקן, בביצוע עבירות איומים, תקיפה סתם וחבלה במזיד ברכב, לאחר שבעקבות ויכוח בנושא חניה, נסע הנאשם לאחור ופגע עם רכבו ברכבו של המתלונן, ולאחר מכן רדף אחריו כשהוא אוחז במקל ומאיים, היכה אותו עם המקל וגרם לנזקים לרכבו של המתלונן. בהמשך, בחקירתו, איים הנאשם גם על החוקרת. נקבע כי מתחם העונש ההולם הינו החל מ-9 ועד ל-22 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, קנס ופיצוי. **על הנאשם נגזרו 12 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים ביניהם פסילת רישיון הנהיגה.**

ו. עפ"ג (מחוזי ירושלים) 52348-02-20 **סופיר נ' מדינת ישראל** (8.9.20) - המערער הורשע על פי הודאתו בבית משפט השלום בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, על שתקף את המתלונן ביחד עם אחר והשניים גרמו למתלונן חבלה של ממש. המתלונן נסע באוטובוס בשעה שהמערער והאחר שנסעו במכונית של המערער, עצרו באמצע הדרך. המתלונן ירד מן האוטובוס לבדוק מדוע המערער עצר ודפק על חלון המכונית של המערער בחוזקה. בתגובה יצאו המערער והאחר מהמכונית, היכו את המתלונן, ודחפו אותו. המתלונן עף לאחור על גדר שהייתה במקום. כתוצאה מכך נגרמה למתלונן נפחות בברכו. נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ועד 18 חודשי מאסר, ועל המערער **הוטל מאסר לריצוי בעבודות שרות למשך 6 חודשים, מאסר על תנאי, פיצוי למתלונן וצו מבחן למשך שנה.** ערעורו - נדחה.

41. ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה הבאה:

א. עפ"ג (מחוזי חיפה) 21185-12-18 **אמיר סעד נ' מדינת ישראל** (3.1.19) - ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום, שהשית 5 חודשי מאסר בעבודות שרות ועונשים נלווים על המערער, שהודה והורשע בביצוע עבירת חבלה חמורה, בכתב אישום מתוקן, לפיו במהלך ויכוח בינו לבין המתלונן, חבל המערער במתלונן באופן שהיכה בפניו באגרוף אחד וגרם לחבלות בפניו בהצריכו אשפוז וניתוח. בית המשפט המחוזי הפחית את עונשו של המערער ל- **3 חודשי עבודות שרות** בהתחשב בנימוקים מיוחדים אשר אינם מתאימים לעניינו (הודיה, חרטה, תסקיר

חיובי, ועובדות שונות שעה שמדובר בתוקף ומתלונן שהכירו זה את זה ורבו).

ב. עפ"ג (מחוזי ב"ש) 31326-07-21 **יצחק טל נ' מדינת ישראל** (4.11.21) - המערער הורשע, על יסוד הודאתו, בעבירות של חבלה חמורה ותקיפה הגורמת חבלה של ממש. בין המתלונן למערער, שהיו בקשרי חברות, נתגלע ויכוח על רקע כספי, שהביא למריבה בה תקף המערער את המתלונן במכות אגרופ לפניו וגרם לו לשבר באף ולחבלה בראשו. נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר, שניתן לרצותם בעבודות שירות לבין 18 חודשי מאסר בפועל, ועל המערער **נגזרו 9 חודשי מאסר בעבודות שרות; מאסרים על תנאי; פיצוי למתלונן בסך 7,500 ₪; קנס בסך 1,000 ₪; והתחייבות להימנע מעבירה על סך 10,000 ₪**, זאת בהתחשבות בעמדת המתלונן כפי שהובעה בתסקירים ובבית המשפט לפיה הוא והמערער בקשרי חברות והמערער מסייע לו ובקשתו להשית על המערער ענישה מקל, ובנסיבות מקלות נוספות. הערעור נדחה.

ג. ע"פ 10676/07 **בועז אביטאן נ' מדינת ישראל** (9.8.08) - המערער הורשע בבית המשפט המחוזי בעבירת חבלה בכוונה מחמירה, לאחר שהיכה ופצע שני מתלוננים על רקע מערכת יחסים רומנטית בין אחד המתלוננים לבין אחותו. פציעות המתלוננים כללו שברים והביאו לאשפוזם בבית חולים. המערער צעיר ללא עבר פלילי, הביע חרטה על מעשיו ושרות המבחן הגיש מספר תסקירים חיוביים בעניינו, תוך המלצה על ריצוי העונש בעבודות שרות. בית המשפט המחוזי הטיל על המערער 12 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי בסך **10,000 ₪ לכל אחד מהמתלוננים**. בית המשפט העליון קבל את הערעור בחלקו, לאחר שהמערער לקח אחריות על מעשיו, חזר בו מטענותיו לגבי הכרעת הדין ואף כנגד הפיצוי שנגזר עליו לשלם ועמד בו, הביע רצונו לבקש סליחתם של המתלוננים ושמר על מסלול שיקום נקי מעבירות, וקבע כי **עונשו יועמד על 6 חודשי מאסר בעבודות שרות וצו מבחן למשך שנה**. יתר חלקי גזר הדין - נותרו על כנם.

ד. ת"פ (מחוזי נצרת) 39540-03-15 **מדינת ישראל נ' סיידה ואח'** (5.6.17) - כנגד שלושה נאשמים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות וחבלה במזיד ברכב, לאחר שמהלך ויכוח עם שני המתלוננים בכביש, חסמו את רכבם והיכו אותם. הנאשם 2 הורשע בכתב אישום מתוקן לאחר שהודה בעבירת חבלה חמורה, כאשר מכות האגרופ שהיכה באחד המתלוננים גרמו לשבר באפו ללא תזוזה ולהמטומה בפניו. הנאשם צעיר ללא עבר פלילי, לקח אחריות, הביע חרטה ותסקירו חיובי. נקבע בעניינו מתחם עונש הנע בין 5 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שרות ועד 20 חודשי מאסר בפועל. בהתחשב בתקופת המעצר, בהמלצת שרות המבחן ובנסיבות נוספות, על הנאשם 2 **הוטלו 6 חודשי מאסר בעבודות שרות וענישה נלווית**.

ה. ת"פ (ת"א - יפו) 57516-12-19 **מדינת ישראל נ' יצחק גברילוב** (14.11.22) - פסק דין אשר הובא על ידי המאשימה ותקצירו בסעיף 15 ד' לעיל.

ו. ת"פ (ת"א - יפו) 7689-07-20 **מדינת ישראל נ' יסכרוב** (12.12.22) - הנאשם הורשע לאחר שמיעת הוכחות בעבירת חבלה חמורה. הנאשם הגיע אל בית עסק והתלונן כי קיבל סחורה פגומה ובהמשך תקף את המתלונן בפניו באגרופים, בעט בו וגרם לשברים בפניו. נקבע כי

מתחם עונש ההולם נע בין 5 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שרות ועד 20 חודשי מאסר בפועל, ועל הנאשם, בהתחשב בלקיחת האחריות והחרטה שהביע וההליך הטיפולי שעבר, ובהמלצת שרות המבחן לסטות לקולה משיקולי שיקום ולהטיל עונש של"צ בלבד, נגזרו 4 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שרות ועונשים נלווים.

42. בנוסף, ניתן להפנות לפסיקה הבאה:

א. ברע"פ 5662-18 פלוני נ' מדינת ישראל (2.8.18) דחה כב' השופט אלרון בקשת רשות ערעור של נאשם שנגזרו עליו 12 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית, לאחר שהורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירות איומים, תקיפת קטין וגרימת חבלה של ממש ונהיגה בזמן פסילה. הנאשם הכה קטין בשלושה אגרופים כי הנ"ל חצה ברגל את הנתיב בו נסע הנאשם בכביש. בית המשפט התייחס לענישת הנוהגים בבירונות ובאלימות בכביש בקבעו:

"בענייננו, איני סבור כי העונש שהושת על המבקש חורג ממדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים. אדרבה - חסד עשה עמו בית משפט השלום אשר גזר עליו עונש מקל ביחס לעבירות שביצע. התופעה המתפשטת כנגד רע במחוזותינו, של נקיטת אלימות מצד נהגים בכביש כלפי נהגים אחרים היא פסולה מכל וכל, וראוי להחמיר בעונשם של הנוקטים באלימות מסוג זה."

ב. עפ"ג (מחוזי חיפה) 19347-03-16 טל נ' מדינת ישראל (3.4.16) - ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לפיו הורשע המערער על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש. על רקע ויכוח בעניין חניה, תקף המערער את המתלונן בדחיפה בחוזקה, עד שהמתלונן נפל ונחבט ברצפה, ומשביקש המתלונן לקום, שב ודחפו המערער בשנית. התערבות עוברי אורח מנעה מהמערער להמשיך ולתקוף את המתלונן. למתלונן נגרמו חבלות. בית-משפט השלום קבע כי אין מקום לבטל את הרשעת המערער בדין, חרף המלצה חיובית משרות המבחן, וקבע מתחם עונש הולם הנע בין מספר חודשי מאסר בודדים ברף התחתון לעשרה חודשי מאסר בפועל, וגזר עליו מאסר על-תנאי, קנס בסך 2,500 ₪ ופיצוי בסך 15,000 ₪. בית-המשפט המחוזי קיבל את הערעור בחלקו, בקבעו כי ההחלטה שלא להימנע מהרשעת המערער הולמת את חומרת העבירה ונסיבותיה, אך התערב בגובה הפיצוי והפחיתו ל-10,000 ₪.

ג. ת"פ (פ"ת) 20234-11-19 - מדינת ישראל נ' אלייב (14.7.21) - על רקע ויכוח נהגים, ירד הנאשם מרכבו ובעט ברכבו של המתלונן, הכה אותו בפניו בשתי מכות אגרופי, וגרם למתלונן לחבלה קשה ולפצע מדמם בעין ובלחי, והוא הובהל לבית החולים באמבולנס. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בביצוע עבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש. נקבע מתחם עונש הולם נע בין 8 ל-16 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים, והוטלו 10 חודשי מאסר בפועל, 4 חודשי מאסר על-תנאי, ופיצוי בסך 1,500 ₪. על גזר הדין הוגש ערעור שנמחק בעפ"ג (מחוזי מרכז) 61836-08-21 אלייב נ' מדינת ישראל מיום (5.10.21).

ד. ת"פ (נצרת) 68856-11-20 מדינת ישראל נ' אדרי (9.9.21) - פסק-דין שניתן על-ידי הח"מ. דובר בנאשם, שתקף קשישה בתוך מעלית סגורה, לאחר שזו העירה לו בדבר חבישת מסיכה.

בתקופת שיא מגיפת הקורונה. הטלתי על הנאשם, שהורשע על פי הודאתו, וקיבל אחריות, **10 חודשי מאסר בפועל, 5 חודשי מאסר על-תנאי, 5,000 ₪ פיצוי למתלוננת, והתחייבות.**

ה. ת"פ (נצרת) 7282-12-20 **מדינת ישראל נ' בן אפלאלו** (4.11.21) - הנאשם הורשע, בהתאם להודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירת תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש, ועבירות נלוות. במקרה זה הנאשם דחף והפיל את המתלוננת המבוגרת על רקע תאונה קלה בין שני כלי רכב בחנייה, וגרם לה לחבלה. נקבע כי **מתחם העונש ההולם נע בין מאסר של 7 חודשים, שיכול וירוצה בעבודות שרות במקרים המתאימים, לבין 24 חודשי מאסר בפועל, ובית המשפט גזר על הנאשם 8 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית.**

43. לאור כל האמור, בהתחשב בעוצמת האלימות כלפי אישה, בהפתעה גמורה לקורבן, בנסיבות הביצוע של העבירה ובנזקיה הקשים, אף בכך שלאירוע קדם האירוע הנוסף והראשון לאותו יום, ולאחריו בוצעה בחקירה עבירה של איומים כלפי שוטר, ומשלא שוכנעתי בקיומה של קרבה לסייג הפוטר מאחריות, אך לקחתי בחשבון את הפרעת הפוסט טראומה ממנה הנאשם סובל, ואשר הגבילה במידת מה את יכולת השליטה שלו על מעשיו - אני סבורה כי **מתחם העונש ההולם לכלל העבירות שביצע הנאשם נע בין 12 ועד 24 חודשי מאסר בפועל.**

שאלת ביטול ההרשעה

44. ב"כ הנאשם ביקש לבטל את הרשעתו של הנאשם בדין, ואולם דין הטענה להידחות. חומרתה של העבירה המרכזית, חבלה חמורה, אינה מאפשרת, בנסיבות ביצועה על ידי הנאשם, ביטול הרשעה, וזאת גם אילו בוצעה לבדה, ללא עבירות נלוות שהנאשם הורשע גם בהן, וגם אילו הוכחה פגיעה קונקרטיית של ההרשעה בנאשם.

הכלל בהליך הפלילי הנו כי נאשם בגיר, שהוכחה אשמתו - יורשע בדין. הכלל המנחה לגבי הימנעות מהרשעה, שנקבע בהלכת כתב, ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל** (21.8.97) קובע כי הימנעות מהרשעה תהיה מוצדקת רק בהתקיים שני תנאים מצטברים - ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה.

בהתאם לדברים, יש לערוך איזון הדדי בין שני שיקולים שמשקלם משפיע זה על זה - ככל שהעבירה חמורה יותר, נסיבותיה קשות, ופגיעתה בערכים ובמוסכמות החברתיות גבוהה יותר, אזי הימנעות מהרשעת מבצעה תהיה פחות סבירה ומוצדקת, ותתאפשר, אם בכלל, רק מקום בו תוכח פגיעה ניכרת וקשה בעתידו של הנאשם. בהמשך לכך, על הנאשם להתייחס לנזק מוחשי קונקרטי ולא לאפשרויות תיאורטיות לפיהן יגרם לו נזק בעתיד (רע"פ 9118/12 **אלכסנדר פריגין נגד מדינת ישראל** (1.1.13))

כאמור, עבירת החבלה החמורה בנסיבות שכאן אינה מאפשרת ביטול הרשעה, מה גם שהנאשם לא הודה, לא קיבל אחריות על מעשיו, לא הביע כל אמפטיה למתלוננות, ולא הופנה כלל להליך שיקומי או טיפולי. מעבר לכך, ודברים אלה נאמרים מעבר לנדרש, גם לא שוכנעתי בפגיעה קונקרטיית חמורה בנאשם, אשר צפויה

להיגרם לו בהכרח מהרשעתו.

לאור האמור, הרשעת הנאשם נותרת על כנה.

גזירת עונשו של הנאשם

45. הנאשם בן 33, עברו הפלילי נקי. לנאשם גיליון רישום תעבורתי שבו שלוש עבירות תעבורה, העיקרית בהן משנת 2017, שם הורשע בעבירות של נהיגה בקלות ראש, התנהגות הגורמת נזק, עבירה שגרמה לחבלה של ממש וסטייה מנתיב תוך הפרעה לתנועה.

לזכותו של הנאשם אזקוף את תרומתו לחברה בכך ששרת בצה"ל במשך כשבע שנים, בחלקן כקצין מוערך, עד לקרות התאונה בגינה נאלץ לסיים את שירותו בעל כורחו.

אקח בחשבון גם את מצבו הרפואי של הנאשם, לאחר שעיינתי באריכות במסמכים שהוגשו, את נכותו, ובעיותיו הרפואיות עקב התאונה שעבר בשנת 2013.

עוד אתחשב בפרק הזמן הממושך שחלף מאז ביצוע העבירות, כחמש שנים, אשר בחלקן עברו ללא קידום התיק בשל מגבלות הקורונה, ואשר בהן הנאשם לא הפר את התנאים המגבילים שהוטלו עליו, ואף השכיל לנצל את הזמן ברכישת השכלה אקדמית. אקח בחשבון את הדיווחים על כך שלאחרונה הנאשם נישא לבחירת לבו, ואת דבריה של רעייתו, על רצונה להמשיך, בחיים משותפים עם הנאשם.

עדי האופי מטעם ההגנה העידו על אופיו הטוב של הנאשם. לפי עדותם, אינו אלים ואינו מסוכן לסביבה. ואולם, לעדויות אלה ניתן ליתן משקל מוגבל, בהיעדר התאמה בין המתואר בעדויות אלה להתנהגותו של הנאשם ביום האירוע, ובימים שלאחריו, בהם הפגין התנהגות מחפירה כלפי שוטרים, לא שיתף פעולה בחקירה, גילה תוקפנות וסירב לתת דגימה לבדיקת דנ"א, התנהגות שמהווה עבירה פלילית נפרדת, כפי שצינתי בהכרעת הדין, ואף איים על חוקר משטרה.

הנאשם ניהל הליך הוכחות משפטי ארוך, בהתאם לזכותו על פי דין, וברור כי אין להחמיר בעונשו בשל כך. יחד עם זאת, משבחר הנאשם שלא לקחת אחריות על מעשיו ולא הביע חרטה, אינו זכאי להקלה המשמעותית הניתנת בהליכים פליליים לנאשמים בגין חרטה והודאה בעבירות. מי שמודה בטעות שעשה, ומגלה חרטה, מוכיח כי מסוכנותו פחתה, מגלה אחריות ומוסר, ולו בדיעבד, ובכך נזקפת לזכותו הקלה בשל גישה חיובית. לא מקובלת עלי טענת הסניגור לפיה הסכמתו של הנאשם להליך גישור (במהלכו קויימה ישיבה יחידה ללא תוצאות אצל שופטת מגשרת) מהווה לקיחת אחריות. הנאשם לא הביע אמפטיה כלפי המתלוננות ולא הביע צער על התנהגותו ועל מעשיו - באף שלב של ההליך, גם לא בסיומו, לאחר שהכרעת הדין ניתנה, ובה הנאשם הורשע על בסיס ראיות מוצקות ביותר, הכוללות ראיות פורנזיות חד משמעיות.

לעניין משקלה של קבלת אחריות והבעת חרטה בפסיקה ראו ע"פ 6193-20 אליהו משה בר זכאי נ' מדינת ישראל (25.3.21); ע"פ 8421-12 ינון בן חיים נ' מדינת ישראל (29.9.13). בפסקי דין רבים מספור, שניתנים לנאשמים על בסיס הודאתם, מציינים בתי המשפט כנימוק לקולא כי "הנאשם הודה, קיבל אחריות וחסך זמן שיפוטי". לנימוקים מסוג זה לא תהיה כל משמעות, אם עונשו של נאשם שלא גילה כל אחריות ייגזר בתחיתו של מתחם ענישה, והנאשם אינו זכאי להטבה השמורה עם מי שמגלים אחריות למעשיהם ומודים באשמה.

הנאשם לא ביקש תסקיר בעניינו, וזאת כנראה בהמשך להיעדרה של אחריות למעשיו. אין לפיכך כל הערכת מסוכנות אובייקטיבית לגביו, אף לא בחינתה של מסגרת טיפולית, או תכנית פיקוח.

ההגנה טענה כי הנאשם כבר השתקם דה-פקטו, וזאת על בסיס היעדרו של דיווח שלילי במשך חמש שנים בהם הליך זה מתנהל. הנאשם היה נתון במעצר, ובהמשך במעצר בפיקוח אלקטרוני, ואולם הגבלותיו הוקלו עד שהורשה ללמוד לימודים גבוהים, ללא הפרת תנאים וללא פתיחת תיקים פלייליים נוספים. מדובר בנתונים חיוביים שיילקחו בחשבון, אך אין הם מהווים "שיקום" שיש להעדיפו על פני שיקולי הענישה האחרים (לעניין משקלם של שיקולי שיקום בפסיקה ראו פסקה 12 לע"פ 8622-21 שחר הולר נ' מדינת ישראל (15.5.22)).

בסופו של דבר, החלטתי למקם את עונשו של הנאשם בחלקו הנמוך של מתחם הענישה, אך לא בקצה הקל, יחד עם עונשים נלווים. רכיב הפיצוי למתלוננת טובה מחייב החמרה, ומצאתי כי נזקיה מזכים אותה בפסיקת פיצוי גבוה.

סוף דבר

46. לאור כל האמור, אני גוזרת את עונשו של הנאשם כדלקמן:

- א. מאסר למשך 15 חודשים בניכוי ימי מעצרו של הנאשם - מיום 29.6.18 ועד יום 25.7.18.
- ב. מאסר על תנאי למשך 6 חודשים, והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור במשך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר, כל עבירת אלימות פיזית באדם.
- ג. מאסר על תנאי למשך 3 חודשים, והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור במשך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר, כל עבירת איומים.
- ד. הנאשם ישלם פיצוי לנפגעת העבירה גב' טובה אולרו בסך של 30,000 ₪ וזאת תוך 60 יום מהיום.
- ה. הנאשם ישלם פיצוי למתלוננת טלי בגין תקיפתה על ידו ואיומיו עליה, ולמתלוננת קטיה, בגין הנזק לרכבה - בסך של 1000 ₪ לכל אחת מהמתלוננות, וזאת תוך 60 יום מהיום.
- ו. אני פוסלת את רשיון הנהיגה של הנאשם למשך חודשיים.
- ז. אני מורה על הפעלת עונש של פסילת רשיון על תנאי למשך 4 חודשים שהוטל בת"ד 3775-12-13 וזאת במצטבר לעונש הפסילה בתיק זה. הנאשם ירצה סה"כ שישה חודשי פסילת רשיון, וזאת לאחר שחרורו מהמאסר שנגזר עליו בתיק זה.

על הנאשם להפקיד את רשיון הנהיגה ביום שחרורו מהמאסר, או תצהיר במקרה של אובדן רשיון, ומובהר לו כי מרוץ עונש הפסילה יתחיל רק עם ההפקדה, ואולם הנהיגה אסורה עליו מיום שחרורו מהמאסר.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים.

24.5.2023